

Palvelujärjestelmän ulkopuolinen tieto hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä (PUHTI-hanke)

Timo Ståhl, Teemu Keski-Kuha, Riku Nyrhinen, Susanna Raisamo
22.11.2022

Tausta

STM:n digitalisaatio-ohjelma – [Digitalisaatio terveyden ja hyvinvoinnin tukena. Sosiaali- ja terveystieteiden digitalisaatiolinjaukset 2025 \(2016\)](#):

- **Terveyden ja hyvinvoinnin linjaukset (s.15)**
 - Johdamme terveyttä ja hyvinvointia tiedolla: Terveyden ja hyvinvoinnin johtaminen perustuu elinympäristöstä ja asiakkaista koostettuun nykytila- ja ennakointitietoon (esimerkiksi reaaliaikainen asiakastieto, sensoritieto ja riskiperusteisuus). Tilastointi ja tutkimus tuottavat oikea-aikaista ja hyödynnettävissä olevaa dataa kaikille sidosryhmille.

➤ **Toimeenpanosuunnitelma (2017):**

Käynnistetään konkreettisiin pilotointeihin keskittyvä Uutta tietoa johtamiseen – hanke. Hankkeen tavoitteena on hyödyntää tietoa, joka kertyy ihmisten toiminnasta sosiaali- ja terveystieteiden palvelujärjestelmän ulkopuolella ja tuoda se hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisen käyttöön.

Mistä on kyse?

Tavoite

-
- 1 Tutkia uusien tietolähteiden hyödyntämisen mahdollisuuksia terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta.
 - yritysten ja järjestöjen tietovarannot julkisten sektorin hyödynnettäväksi
 - 2 Saada ajantasaista tietoa väestön hyvinvointi- ja terveyshaasteista paikkakohtaisesti ihmisten arjessa kertyvää tietoa hyödyntäen.
 - asuinaluekohtaiset profiilit
 - 3 Täydentää palvelujärjestelmästä, kyselyistä ja tutkimuksista kertyvää tietopohjaa.
 - 4 Tuottaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitteluun sekä resursointiin kunnan suunnittelijoille ja päättäjille dash board-näkymä, joka mahdollistaa
 - nopean reagoinnin esiin nousevista haasteista
 - terveyteen ja hyvinvointiin sidoksissa olevien ilmiöiden yhteyksien ja muutoksien tarkastelun paikkakohtaisesti
 - hälytysjärjestelmien rakentamisen

Tieto hyödynnettäväksi

Yhteistyö yritysten ja järjestöjen kanssa

- sopimukset, ohjausryhmät

Yhteinen tietovaranto

- Big data haltuun

Edistykselliset
analyysimenetelmät
– tekoäly/koneoppi
käyttöön

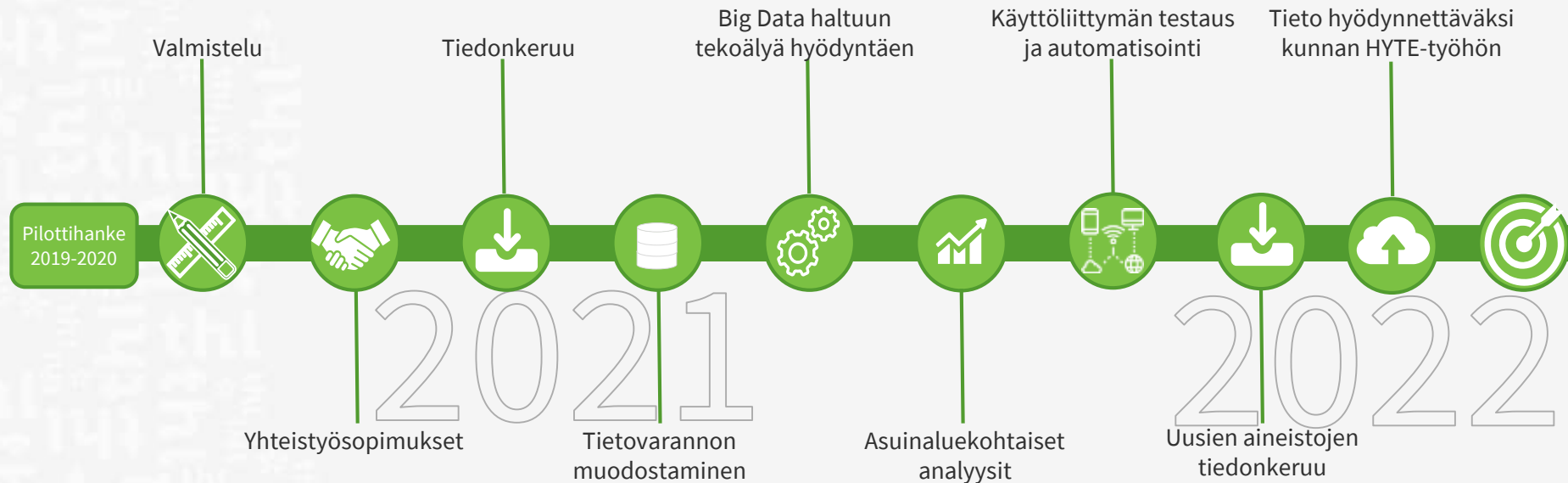
Asuinaluekohtaiset profiilit

- hyvinvointi- ja terveysprofiilit

Tieto hyödynnettäväksi

- Dash board –näkyvä kunnan suunnittelijoille/päätäjille avuksi HYTE-toimintaan

Toisen vaiheen toteutus 2021-2022

Hankkeessa mukana olevat kunnat ja alueet: Helsinki, Tampere, Turku ja Pirkanmaa

Teemat ja käytettävissä olevat lähteet

Keskustelu

Sekasin-chat

Keskustelupalstat

TOR-verkot

Nuorten
syrjäytyminen

Pikavipit

Suomen Asiakastieto

Päihteet

Alueellinen
eriytyminen

Harrastajat

Olympiakomitea

Suomen Palloliitto

Voimisteluliitto

Suomen Golfliitto

Elixia

Liikku

Liikunta ja
harrastaminen

Terveellinen
ruokavalio

Myyntitiedot

SOK

Kesko

Katsaus raporttiin...

Tampere

- Alueellisen vahvuudet ja kehittämiskohteet
- Terveellinen ruokavalio
- Nuorten huolenaiheet

Terveellinen ruokavalio ja päihteet

Energijuomat -elintarvikeryhmän osuus vuosien 2021-2022 myynnistä verrattuna koko Pirkanmaan myy...

Karttavalinnat

Valitse elintarvikeryhmä

- ☐ Hedelmät ja vihannekset
- ☐ Leivät, pastat, riisit yms.
- ☐ Liha- ja kalavalmisteet
- ☐ Maito- ja kasvipohjaiset valmisteet
- ☐ Makeiset ja suolaiset herkut
- ☒ Virvoitusjuomat ja mehut
 - ☒ Energijuomat
 - ☐ Muut virvoitusjuomat
- ☐ Alkoholi
- ☐ Tupakka

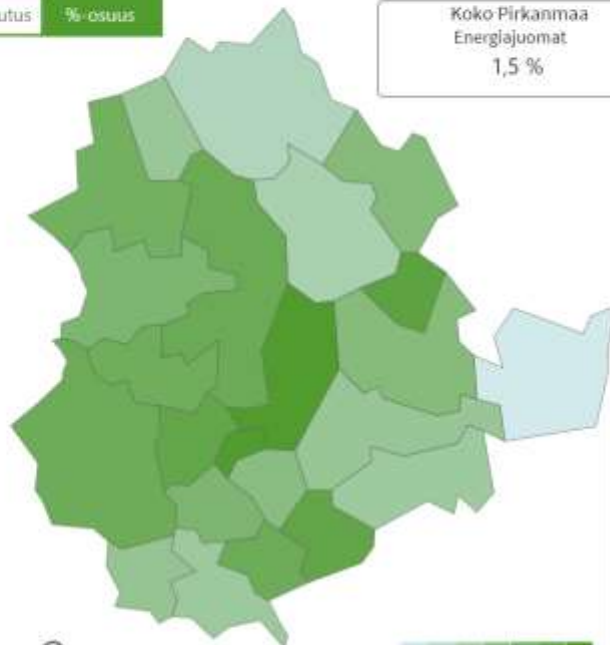
Energijuomat

Kunta	%
Tampere	1,6 %
Pirkkala	1,6 %
Juupajoki	1,5 %
Valkeakoski	1,5 %
Nokia	1,5 %
Ylöjärvi	1,4 %
Akaa	1,4 %
Sastamala	1,4 %
Hämeenkyrö	1,4 %
Parkano	1,4 %

Esitettävät arvot

Päiväkulutus %-osuus

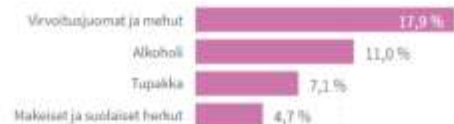
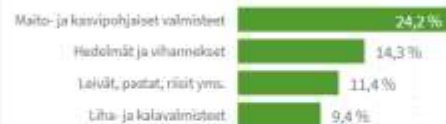
Koko Pirkanmaa
Energijuomat
1,5 %

Lähde: SOK, Kesko
Päivitetty: 30.06.2022

0,5 % 1,5 %

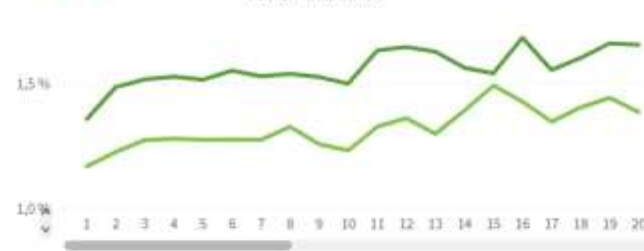
Elintarvikkeiden jakauma valitulla alueella Koko Pirkanmaa

Elintarvikeryhmän jakauman trenditieto valitulla alueella

Vuosi 2021 2022

Energijuomat
Koko Pirkanmaa

Etusivu

Alueelliset vahvuudet ja kehittämiskohteet

Liikunta ja harrastaminen

Nuorten huolenaiheet

Maksuhäiriömerkinnät

Terveellinen ruokavalio

← Palaa takaisin

≡ Terveellinen ruo... ▾

<

>

Pirkanmaa

| Tiedot päivitetty...

100 %

Alueelliset vahvuudet ja kehittämiskohteet

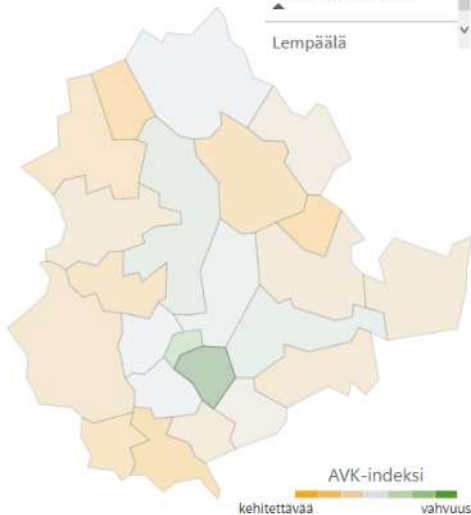

Valitse aihealue:

Kaikki

Valitse kunta joko
listasta tai kartasta

Lempäälä

Alueen vahvuudet

Kehittämiskohteet

Etusivu

Alueelliset vahvuudet ja kehittämiskohteet

Liikunta ja harrastaminen

Nuorten huolenaiheet

Maksuhäiriömerkinnät

Terveellinen ruokavalio

Sivut

Etusivu

Alueelliset vahvuudet ja...

Liikunta ja harrastaminen

Nuorten huolenaiheet

Terveellinen ruokavalio

Maksuhäiriömerkinnät

info

Tiedosto

Vie

Jaa

Keskustele Teamsissa

Hanki merkityksellisiä tietoja

Tilaa

Muokkaa

Nuorten huolenaiheet

Nousussa (viimeiset 30 päivää 20.1.)

paaha	hetki	↑
kova	ikävä	↑
vanha	arvi	↑
soziallinen	ahdistus	↗
masennus	ahdistus	↗
syöminen	ongelma	↗

SENTIMENTTI

PÄÄSANA

APUSANA

huono + fyysisesti

ei kyllä ole kovin terveellistä kun ahmin kaikkea nei epäterveellistä koko ajan ja sen takia un kanssa fyysisesti huono olo koko ajan mutta joo ei ne nopeasti muutukaan ikävä kyllä

kaikki on sekavaa en keskity saanut nykyään kosketa ja on huono ole fyysisesti ja huihuahin olla hyvä ja kiva mutta kukaan ei tykkää musta ainakaan minun vanhemmat vanhemmat

Etusivu

Alueelliset vahvuudet ja kehittämiskohteet

Liikunta ja harrastaminen

Nuorten huolenaiheet

Maksuhäiriömerkinnät

Terveellinen ruokavalio

PUHTI /Ståhl, Keski-Kuha, Nyrhinen, Raisamo

22.11.2022

11

Haastateltavien kokemus PUHTI-hankkeen tuottaman tiedon lisäarvosta - Pirkanmaa

”Puhti-hanke tuo arvokasta reaaliaikaista lisätietoa”

”Jos me mennään valtakunnallisiin tilastoihin niin ne on aina jälkijättöisiä ja mä oon semmosen positiivisen kuvan saanut tästä Puhdistä, että siitä me saadaan paljon reaaliaikaisempaa ja alueellista tietoa”

”Uutta tietoa mitä me ei saada mistään muualta”

”Ku hyvinvointialueet pääsee tästä starttaamaan ja jaloille niin uskoisin että tää on nimenomaan sitä tietoa mitä käytetään sitten sen miettimisessä että mitä pitää tehdä, mihin meidän pitää kohdistaa voimavaroja”

PUHTI-tietojen hyödyntäminen strategisen valmistelun ja päätöksenteon näkökulmasta (I)

PUHTI-tiedot osana strategiaprosesseja ja tarveperusteista toiminnan kehittämistä

*”Strategiavalmistelussa on käytetty”; ”Strategisen tason päätöksentekoon ei varmasti kaikkia vaan sinne tulee niitä **nostoja**”*

*”Oon sitten noihin **valtuuston materiaaleihin** täältä vienyt **tietoja** eli on nyt päätöksenteollekin viety tätä näkymää”*

*”...maksuhäiriömerkinnät...tässä on tosi isoja alueellisia eroja vaikka tässä meidän Pirkanmaan kartalla, niin siinä on tätä **kuntayhteistyön paikkaa**, siinä on ihan **hyvinvointialueen palveluiden kohdistamisen paikkaa**”*

PUHTI-tietojen hyödyntäminen strategisen valmistelun ja päätöksenteon näkökulmasta (II)

PUHTI-tiedoista tukea palvelutarpeen arviointiin

”Ollaan käyty sitä hyvin paljon läpi ja mietitty sitä esimerkiksi järjestämisen työkaluna yhtenä palvelutarveperusteiseen pohdintaan ja reagointiin”

”Sinne strategiseen ohjaukseen menee mun mielestä tämmösenä isompana, niinku sen järjestämisen näkökulmasta, että nähdään niitä palvelutarpeita ja sitä kokonaisuutta ”

”voi tukea ihan sitä resurssointia ja selittää sitä palvelutarvetta tai muuttunutta tarvetta”

PUHTI-tietojen hyödyntäminen taktisesta ja operatiivisesta näkökulmasta (I)

Haastateltavat kuvasivat monipuolisia hyödyntämismahdollisuuksia

”...sitähän pystytään myös miettimään, että hetkinen, miks tällä alueella on nyt räjähtänyt energiajuomien käyttö, niin sillohan siihen pystytään miettimään, että pitäskö meidän tehdä tähän joku interventio”

”...meillä on tää ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen myöskin mitä viedään alueellisesti eteenpäin niin siellä on se alkoholi ja tupakka ja saadaan sit sitä kuntakohtaistakin tietoa mitä ei oo aikasemmin ollut tarjolla”

”...se on myös alueen ravitsemusterapeuttien tuleva työkalu, koska siinä saadaan reaaliaikasta tietoa siitä miten esimerkiksi terveyteen liittyvät ostokset, valinnat muuttuu.”

PUHTI-tietojen hyödyntäminen taktisesta ja operatiivisesta näkökulmasta (II)

Haastateltavat kuvasivat monipuolisia hyödyntämismahdollisuuksia

”alueellinen ravitsemussuunnitelma ja elintapaohjaukseen liittyvä työ ravitsemukseen, liikuntaan, niin kyllähän silloin nää esimerkiksi kauppaostokäyttämiset on se mitä käytetään”

”...ihan siellä operatiivisessa, vaikka lasten, nuorten ja perheitten palvelussa, kouluterveydenhuollossa yhdistäen esimerkiksi jotain Kouluterveyskyselyä tai tällaisia tyyppejä”

”...kohdennetummin sitten vaikka diabetes-asioihin, hyte-työhön”

”Palvelutuotannon näkökulmasta se tuo sellaisia syötteitä, että mitäs tuolla on nytten tapahtunut, että onks siellä jotain, ni päästään niinku syvemmälle”

Yhteenveto: Mitä opimme asiantuntijoilta?

- **Lisäarvo**

Uutta, reaaliaikaisempaa ja alueellista tietoa, joka syventää ja täydentää muista lähteistä saatavaa tietoa.

Konkreettinen apu arjen työn tekemiseen (työkalu).

- **Tiedon hyödyntäminen**

Useita esimerkkejä tietojen hyödyntämismahdollisuuksista taktisessa ja operatiivisessa toiminnassa. Tietojen hyödyntämisen voidaan katsoa oleva vasta alussa. Toisaalta tietoja oli jo hyödynnetty muun muassa strategiavalmistelutyössä.

Tulevaisuus – työ jatkuu

- Käynnistetään uusi 3-vuotiskausi
 - Nykyiset kaupungit, Pirkanmaan hyvinvointialue kiinnostuneet jatkamaan
 - Mahdollista ottaa mukaan muutamia uusia kaupunkeja ja hyvinvointialueita
 - Kiinnostaako lähteä mukaan?
 - Hyvinvointialueen (kuntakohtainen) dash board - käyttäjille
 - Sitoutuminen kolmeksi vuodeksi myös kustannusten osalta

Yhteistyötahot:

KIITOS!

Timo Ståhl,
timo.stahl@thl.fi
Teemu Keski-Kuha
teemu.keski-kuha@thl.fi
Susanna Raisamo
Riku Nyrhinen

TAMPERE

TURKU

PIRKANMAA

Sekä Elixia, Kesko Oyj, Kuntokeskus Liikku Oy, Mieli ry, Olympiakomitea, SATS Oy, SOK, Suomen Golfliitto, Suomen Palloliitto, Suomen Kunto- ja terveysliikuntakeskusten yhdistys, Turun yliopisto, Voimisteluliitto